

**SIGULDAS NVO
STRATĒGISKAIS PLĀNS
2014.-2019.GADAM
SOCIĀLO PAKALPOJUMU
ATTĪSTĪBAI NOVADĀ**

SIGULDAS NVO STRATĒGISKAIS PLĀNS 2014.-2019.GADAM SOCIĀLO
PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBAI NOVADĀ

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Materiāls izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta „**Siguldas novada sociālajā jomā darbojošos nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana**” Nr.1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/218 ietvaros.

Projekta mērķis ir veicināt aktīvāku un kvalitatīvāku Siguldas novada NVO līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā un publisko pakalpojumu sniegšanā, tā veicinot attīstību visā novadā.

Šis Siguldas NVO stratēģiskais plāns 2014.-2019.gadam sociālo pakalpojumu attīstībai novadā ir veidots ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu.

92,07% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.

Projektu līdzfinansē Siguldas novada dome.

Projekta īstenotājs sociālās aprūpes biedrība „Saullēkts”.

SATURS

Ievads	3
1. Siguldas novada NVO un sociālo pakalpojumu attīstība novadā	4
2. Sociālie pakalpojumi Siguldas novadā – esošais piedāvājums, vajadzības un iespējas	4
3. Siguldas novada NVO stratēģiskie mērķi un darbības virzieni sociālo pakalpojumu jomā	10
4. Uzdevumi sociālo pakalpojumu jomas stratēģisko mērķu sasniegšanā 2014.-2019.	14
Pielikumi	15
1.Pielikums: Dzīves kvalitāte	16
2.Pielikums: Pakalpojumu daudzveidība.....	17
3.Pielikums: Vietējā pašvaldībā balstītu pakalpojumu pamatprincipi	18
4.Pielikums: Senieru sadarbības tīkls	21
5.Pielikums: Labdarība	22

IEVADS

Sociālie pakalpojumi Latvijā, kā arī Siguldas novadā nepārtraukti attīstās un pilnveidojas. Pēdējo gadu laikā arvien nozīmīgāku lomu ieņem sabiedrībā balstīti un uz cilvēku vajadzībām vērsti pakalpojumi, kas spēj nodrošināt pakalpojumu saņēmēju augstu dzīves kvalitāti.

Siguldas NVO stratēģiskā plāna 2014.-2019.gadam sociālo pakalpojumu attīstībai pamatojums ir: ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām, Eiropas stratēģija invaliditātes jomā 2010.–2020., Pamatnostādnes ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesību īstenošanu, Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.–2020., Deinstitutionalizācija – LR Labklājības ministrijas prioritāte 2014.–2016., Siguldas novada attīstības programma 2011.–2017.

Plāns iezīmē pakalpojumu galvenos attīstības mērķus un darbības virzienus, kā arī nosaka nepieciešamo rīcību, lai veicinātu Siguldas novadā sabiedrībā balstītu un uz cilvēku vajadzībām vērstu pakalpojumu attīstību.

Stratēģijas izstrādi eksperta vadībā 2014.gada janvārī – maijā veica Siguldas NVO aktīvisti līdzdarbojoties četros semināros, kuru laikā dalībnieki ne tikai veidoja kopīgu izpratni par aktīvu un kvalitatīvu NVO sektora līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, politikas plānošanā un ieviešanā, bet arī vienojās par kopīgajām vajadzībām sociālo pakalpojumu jomas attīstībā novadā. Aktualizētās vajadzības orientētas uz jaunu sociālo pakalpojumu ieviešanu un esošo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu.

Stratēģijā minētie darbības virzieni ir ne tikai Siguldas novada NVO kompetencē esošas darbības, bet arī valsts un pašvaldības atbildība. Jāņem vērā, ka NVO darbība un attīstība ir tieši saistīta ar kopējo sociālās politikas attīstības gaitu valstī un novadā.

1. SIGULDAS NOVADA NVO UN SOCIĀLO PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBA NOVADĀ

Siguldas novada pašvaldības Sociālā dienesta Dienas centrā ir izveidota Koordinācijas padome, kurā darbojas 21 NVO. Koordinācijas padomes mērķis ir veicināt pilsoniskas un demokrātiskas sabiedrības attīstību novadā un valstī. Koordinācijas padome savas darbības uzmanības centrā izvirza vairākus virzienus – sabiedrības un indivīdu aktivizēšana savas dzīves kvalitātes uzlabošanā, sadarbības veicināšana kopīgu vajadzību izzināšanā un problēmu risināšanā, līdzdalība novada attīstības plāna un citu plānošanas dokumentu izstrādē, biedrību kopīgu pasākumu un aktivitāšu organizēšana un īstenošana. Koordinācijas padomes aktivitātes veicina savstarpējo sapratni sabiedrisko organizāciju, atbalsta un interešu grupu vidū; ir orientētas uz saliedēta un vienota sabiedrisko organizāciju sektora attīstību un aktivizāciju Siguldas novadā, kā arī balstītas uz ciešu sadarbību starp sabiedriskām organizācijām, valsts un pašvaldības institūcijām. Siguldas novada NVO ir aktīvas pašvaldības politikas priekšlikumus izstrādē, iesaistās un līdzdarbojas politikas īstenošanā un rezultātu izvērtēšanā.

Koordinācijas padomes dalībnieki un citi NVO aktīvistu atbalsta ikvienu cilvēka pašiniciatīvu, aktivitāti un atbildības uzņemšanos demokrātiskas, pilsoniskas un atvērtas sabiedrības attīstībā, tāpēc piedalās Dienas centra darba plānu, programmu un projektu veidošanā, kas uzlabotu sociālo pakalpojumu efektivitāti, kvalitāti un ilglaicīgumu.

Siguldas novadā sociālajā jomā aktīvi darbojas trīs NVO – bērnu un jauniešu ar invaliditāti biedrība „Cerību spārni”, sociālās aprūpes biedrība „Saullēkts, biedrība „Aicinājums „Tev”, kas ir reģistrētas Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā.

2. SOCIĀLIE PAKALPOJUMI SIGULDAS NOVADĀ – ESOŠAIS PIEDĀVĀJUMS, VAJADZĪBAS UN IESPĒJAS

Sociālie pakalpojumi ir pasākumu kopums, kas vērsts uz personu sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu viņu iekļaušanos sabiedrībā, un pamatvajadzību (ēdiens, dzēriens, mājoklis, veselības aprūpe un obligātā izglītība) apmierināšanu personām, kurām ir objektīvas grūtības sevi aprūpēt vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ. Izšķir pakalpojumus personas *dzīvesvietā* vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas *institūcijā*.

Sociālie pakalpojumi ietver:

SIGULDAS NVO STRATĒĢISKAIS PLĀNS 2014.-2019.GADAM SOCIĀLO PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBAI NOVADĀ

- **sociālo aprūpi**, kuras mērķis ir nodrošināt dzīves kvalitātes nepazemināšanos personai, kura vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ to nevar nodrošināt pati saviem spēkiem.
- **aprūpe mājās** ir pakalpojumi pamatvajadzību apmierināšanai personām, kuras objektīvu iemeslu dēļ nevar sevi aprūpēt.
- **sociālo rehabilitāciju**, kuras mērķis ir novērst vai mazināt invaliditātes, darbnespējas, brīvības atņemšanas soda izciešanas, atkarības vai vardarbības un citu faktoru izraisītās negatīvās sociālās sekas personas dzīvē.
- **sociālo darbu**, kura mērķis ir palīdzēt personai vai ģimenei veicināt vai atjaunot savu spēju sociāli funkcionēt, kā arī radīt šai funkcionēšanai labvēlīgus apstākļus. Sociālo darbu veic sociālais darbinieks.

Valsts nodrošina:

- profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus personām, kuras vēlas atgriezties darba tirgū, bet iegūtās invaliditātes dēļ vairs nevar strādāt iepriekšējā profesijā;
- redzes un dzirdes invalīdu sociālo rehabilitāciju;
- no vardarbības cietušo bērnu sociālo rehabilitāciju;
- sociālo rehabilitāciju attiecīgās institūcijās bērniem, kuriem ir izveidojusies atkarība no narkotiskajām, toksiskajām vai citām apreibinošām vielām;
- tehniskos palīgīdzekļus, kas novērš vai mazina personas funkcionālo mazspēju, ko izraisījuši ilgstoši vai nepārejoši organisma funkciju traucējumi vai anatomiski defekti;
- sociālās rehabilitācijas pakalpojumus sociālās rehabilitācijas iestādēs personām ar funkcionāliem traucējumiem;
- cilvēku tirdzniecības upuru sociālo rehabilitāciju;
- atbalsta programmu ar celiakiju slimiem bērniem, kam nav noteikta invaliditāte;
- līdzdalību dienas centru personām ar garīgās attīstības traucējumiem finansēšanā to darbības pirmajos četros gados.

Pašvaldība ir atbildīga par sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem personas dzīvesvietā:

- aprūpi mājās, ko ir tiesīgas saņemt personas, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt;
- servisa dzīvokļiem, kas ir individuālām vajadzībām pielāgoti un ar nepieciešamo servisu (pakalpojumiem) nodrošināti dzīvokļi personām, kurām ir īpašas grūtības sevis aprūpēšanā;
- dienas centriem, kas nodrošina personai aprūpi, prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas;

- specializētajām darbnīcām;
- grupu mājām (dzīvokļiem) personām ar garīga rakstura traucējumiem;
- patversmju/ naktspatversmju pakalpojumiem bezpajumtniekiem;
- sociālo rehabilitāciju atkarībā esošām pieaugušām personām;
- sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem sodu izcietušām personām;
- citiem personas vajadzībām atbilstošiem sociālajiem pakalpojumiem.

Esošais piedāvājums Siguldas novadā

Sociālie pakalpojumi Siguldas novadā tiek realizēti kā: sociālais darbs; sociālās aprūpes pakalpojumi; sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

Sociālo pakalpojumu sniegšanas pamatprincipi:

- pakalpojumi atbilst klienta individuālajām vajadzībām;
- pakalpojumi tiek sniegti pēc vispusīgas klienta resursu izvērtēšanas un klients līdzdarbojas lēmuma pieņemšanas procesā;
- pakalpojumi tiek nodrošināti klienta dzīvesvietā vai iespējami tuvu tai;
- pakalpojumus nodrošina starp institucionāla profesionāļu komanda.

Sociālos pakalpojumus var saņemt personas, kuras savu pamata dzīvesvietu deklarējušas Siguldas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā, kuras vēlas mainīt pašreizējo situāciju, bet nespēj pārvarēt dzīves grūtības saviem spēkiem.

Sociālais darbs ar ģimenēm un bērniem.

Siguldas novada pašvaldības sociālā dienesta **Ģimenes atbalsta centrs**. Ģimenes atbalsta centra mērķis ir palīdzēt ģimenei atrisināt vai mazināt sociālās problēmas, attīstot pašas ģimenes vai personas resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Ģimenes atbalsta centrā var vērsties ģimenes, sastopoties ar: grūtībām bērna audzināšanā, konfliktsituācijām, krīzes situācijām (piem., šķiršanās, tuvinieka slimība, bezdarbs), vardarbību, alkohola, narkotiku, azartspēļu problēmām un citiem atkarības un līdzatkarības gadījumiem.

Sociālā aprūpe un aprūpe mājās.

Siguldas novada domes **Sociālās aprūpes māja „Gaismiņas”**. Sociālās aprūpes māja „Gaismiņas” ir sociālās palīdzības institūcija, kurā sociālās aprūpes pakalpojumus sniedz pirmspensijas un pensijas vecuma personām, kā arī I un II grupas invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem, personām atveseļošanās periodā. Sociālās aprūpes mājā tiek nodrošināta klientu

diennakts aprūpe, klienti tiek nodrošināti ar dzīvojamo platību, telpu aprīkojums atbilst viņu funkcionālajam stāvoklim, ja nepieciešams, tiek organizēta palīdzība problēmu risināšanā, neatliekamā medicīniskā palīdzība jebkurā diennakts laikā, kā arī reģistrācija pie ģimenes ārsta, tiek nodrošināta klienta vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša ēdināšana trīs reizes dienā, pēc klientu vēlēšanās tiek organizēta garīgā aprūpe atbilstoši konfesijai piederībai.

Nodibinājums „**Allažu bērnu un ģimenes atbalsta centrs**”. Atbalsta centra pakalpojums ir stacionārā rehabilitācijas aprūpe vardarbībā cietušajiem bērniem un sievietēm; nepieciešamības gadījumā tiek nodrošinātas ambulatorās konsultācijas pie sociālā darbinieka, psihologa, psihoterapeita, pedagoga, medicīnas darbinieka.

Sociālās aprūpes biedrība „Saullēkts” sniedz cilvēkiem ar invaliditāti un pensijas vecuma cilvēkiem pakalpojumus aprūpes centrā un mājas aprūpes pakalpojumus atbilstoši katra klienta individuālajām vajadzībām, fiziskajam un garīgajam stāvoklim.

Sociālā rehabilitācija.

Bērnu un jauniešu ar invaliditāti biedrība „Cerību spārni” ir nevalstiska organizācijas, kas apvieno Siguldas novada un tuvākās apkārtnes cilvēkus ar invaliditāti un viņu tuviniekus. Biedrība sniedz sociālos pakalpojumus visa vecuma cilvēkiem ar invaliditāti un dažāda veida funkcionāliem traucējumiem, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas saņemt vajadzībām atbilstošus pakalpojumus.

Pakalpojumi bērniem ar invaliditāti vai funkcionāliem traucējumiem:

- sociālā darbinieka konsultācijas;
- bērnu īslaicīgā pieskatīšana;
- asistentu pakalpojums;
- ārstnieciskā vingrošana;
- deju un kustību terapija;
- mākslas terapija;
- gaismas teātris;
- logoritmika;
- logopēds;
- vecāku atbalsta grupas;
- canis (suņu) terapija;

- nodarbības ar zirgiem.

Dienas centra pakalpojumi pieaugušām personām ar funkcionāliem traucējumiem:

- deju un kustību terapija;
- ārstnieciskā vingrošana;
- mūzikas nodarbības;
- gaismas teātris;
- psihologa atbalsta grupa.

Specializētās darbnīcas personām ar garīga rakstura traucējumiem:

- aušanas darbnīca;
- šūšanas darbnīca;
- dažādu rokdarbu tehniku apguves apmācības;
- sveču liešanas un ziepju darbnīca;
- keramikas darbnīca;
- ādas apstrādes darbnīca;
- mājturības darbnīca (pašaprūpes, ēst gatavošanas un mājsaimniecībā nepieciešamo iemaņu apguve).

Biedrības „Cerību spārni” labdarības centrs „Pogotava” piedāvā dažādu rokdarbu tehniku apmācības; iespēju patstāvīgi darboties darbnīcās; apgūt dāvanu saiņošanu; kā arī organizē jubileju svinēšana radošā gaisotnē, pasākuma gaitā izveidojot sev dāvanu svētkos. Pēc individuāla pasūtījuma izgatavo – rotaļlietas, adījumus, tamborējumus, izšuvumus u.c.

Biedrība „Aicinājums Tev” organizē dažādus pasākumus un sniedz sociālos pakalpojumus cilvēkiem ar invaliditāti sociālo prasmju apguvē; datorapmācībā; dziedāšanā; radošo lietu darbnīcā; sniedz psiholoģisko atbalstu, sociālā darbinieka konsultācijas; asistenta pakalpojums; ārstnieciskā vingrošana; deju un kustību terapija; mūzikas terapija; vecāku atbalsta grupa.

Siguldas novada pašvaldības Sociālā dienesta Dienas centrs ir institūcija, kas sniedz bezmaksas sociālos pakalpojumus un nodrošina ar telpām sabiedriskās organizācijas ar mērķi, dot iespēju cilvēkiem bagātināt savu sociālo dzīvi, risināt problēmas un saglabāt viņiem tik ierasto vidi, veidot sociālo atbalsta tīklu. Dienas centrs piedāvā rehabilitācijas pakalpojumu pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti.

Centrā darbojas nevalstiskās organizācijas:

SIGULDAS NVO STRATĒGISKAIS PLĀNS 2014.-2019.GADAM SOCIĀLO PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBAI NOVADĀ

- Pensionāru biedrība Sigulda;
- Latvijas Politiski represēto apvienības Siguldas nodaļa;
- Latvijas Diabēta asociācijas Siguldas nodaļa;
- Dāmu klubs „Madaras”;
- Vingrošanas klubiņš „Mundras”;
- Sporta klubs “Spārni”;
- Austrijas draugu kopa;
- Siguldas – Štūres draudzības biedrība;
- Tradīciju klubs „Saknes un atvases”;
- Latvijas Nacionālās Karavīru biedrības Siguldas nodaļa
- Daugavas Vanagi Latvijā Siguldas nodaļa;
- Šaha senioru klubs;
- Latvijas Sarkanā Krusta Siguldas nodaļa;
- Siguldas pagasta Pensionāru padome;
- Mores pagasta pensionāru apvienība;
- Al-Anon atbalsta grupa līdzatkarīgajiem;
- Anonīmo alkoholiķu atbalsta grupa;
- Veselības klubs „Korallis”;
- Allažu pensionāru apvienība;
- Izglītojošās un radošās attīstības biedrība „Diadēma”;
- Hobiju parks – rokdarbu studija un teātra studija.

Siguldas novada attīstības programmā 2011. – 2017.gadam ir noteikta nepieciešamība „veicināt un attīstīt publisko pakalpojumu pieejamību, kā arī nodrošināt kvalitatīvus un sabiedrības vajadzībām atbilstošus publiskos pakalpojumus” Siguldas novada attīstības programmas gaitā tika veikta Siguldas novada iedzīvotāju aptauja, un tās ietvaros tika apkopotas un analizētas 249 aptaujas anketas. Aptaujas rezultāti liecināja, ka tikai 56% aptaujāto ir informēti par Siguldas novada pašvaldības „Dienas centra” darbību un par atsevišķu biedrību piedāvātajiem psihologa, sociālā darbinieka un rehabilitācijas pakalpojumiem. Tajā pat laikā „Dienas centra” pakalpojumus tika izmantojuši 21% respondentu. No visiem respondentiem 20% ir drīzāk neapmierināti vai ļoti neapmierināti ar sociālās palīdzības pieejamību, bet 42% nav viedokļa par pakalpojuma pieejamību. Savukārt, vairāk kā puse aptaujāto kā apmierinošu novērtējuši sociālo pakalpojumu kvalitāti.

2014.gada janvārī – maijā Siguldas NVO aktīvisti līdzdarbojās četros semināros, kuru laikā dalībnieki ne tikai veidoja kopīgu izpratni par aktīvu un kvalitatīvu NVO sektora līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, politikas plānošanā un ieviešanā, bet arī vienojās par kopīgajām vajadzībām sociālo pakalpojumu jomas attīstībā novadā. Aktualizētās vajadzības orientētas uz jaunu sociālo pakalpojumu ieviešanu un esošo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu.

3. SIGULDAS NOVADA NVO STRATĒĢISKIE MĒRĶI UN DARBĪBAS VIRZIENI SOCIĀLO PAKALPOJUMU JOMĀ

Stratēģiskie mērķi:

- Veicināt Siguldas novadā sabiedrībā balstītu un uz cilvēku vajadzībām vērstu pakalpojumu attīstību;
- Veicināt vietējā pašvaldībā balstītu pakalpojumu pamatprincipu ievērošanu – normalizācija, individuāla pieeja, veseluma skatījums, pieejamība, līdzdalība, savlaicīgums, pēctecība, nepārtrauktība un brīva izvēle.

Pamatojums:

ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 19.pants.

Eiropas stratēģija invaliditātes jomā 2010.–2020.

Pamatnostādnes ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesību īstenošanu.

Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.–2020.

Deinstitutionalizācija – LR Labklājības ministrijas prioritāte 2014.–2016.

Siguldas novada attīstības programma 2011.–2017.

Darbības virzieni sociālo pakalpojumu jomā:

1. Paaugstināt Siguldas novada pašvaldības deputātu un darbinieku izpratni par pašvaldībā balstītiem pakalpojumiem.
2. Paaugstināt Siguldas novada nevalstiskā sektora izpratni par pašvaldībā balstītiem pakalpojumiem.
3. Veicināt tādu pakalpojumu attīstību, kas motivētu sociālo pakalpojumu saņēmējus un viņu ģimenes locekļus līdzdarboties sabiedrības dzīvē.
4. Sekmēt esošo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu.

SIGULDAS NVO STRATĒĢISKAIS PLĀNS 2014.-2019.GADAM SOCIĀLO
PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBAI NOVADĀ

5. Izstrādāt un ieviest jaunus pakalpojumus.
6. Celt NVO biedru un atbalstītāju kapacitāti sadarbībai ar dažādām mērķa grupām un sociālo pakalpojumu klientiem.

Darbības virzieni	Kas jādara...	Resursi...
1.Paaugstināt Siguldas novada pašvaldības deputātu un darbinieku izpratni par pašvaldībā balstītiem pakalpojumiem	<p>Diskusijas – apaļais galds un/vai panelis. (<i>Deinstitucionalizācija, mērķis un ieviešana.</i> <i>Pašvaldības loma sabiedrībā balstītu pakalpojumu ieviešanā.</i> <i>Kā nodrošināt dzīves kvalitāti sociālajos pakalpojumos.</i>) Semināri. (<i>Dzīves kvalitāte. Kā to nodrošināt sev un citiem.</i> <i>Pašvaldības un NVO sadarbības modeļi, ieguvumi un riski, un iespējas.</i>) Pētījumi. (<i>Iedzīvotāju vajadzību izpēte sociālo pakalpojumu jomā.</i> <i>Par dzīves kvalitātes nodrošinājumu esošajos pakalpojumos.</i>)</p>	<p>LM sociālo pakalpojumu departaments Biedrība Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi Labās prakses piemēri citās pašvaldībās Siguldas novada pašvaldības Sociālais dienests un Dienas centrs Siguldas novada NVO</p>
2.Paaugstināt Siguldas novada nevalstiskā sektora izpratni par pašvaldībā balstītiem pakalpojumiem.	<p>Apmācības (<i>kursi, semināri, pieredzes apmaiņa</i>) Publicitāte (<i>labās prakses piemēri novadā, valstī un pasaulē</i>) Diskusijas Konsultācijas Pieredzes apmaiņa</p>	<p>Biedrība Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi Neatkarīgie konsultanti, eksperti Ārvalstu eksperti Sociālie tīkli Sadarbības partneri Latvijā un ārvalstīs Siguldas novada pašvaldības Sociālais dienests un Dienas centrs Siguldas novada NVO</p>
3.Veicināt tādu pakalpojumu attīstību, kas motivētu sociālo pakalpojumu saņēmējus un viņu ģimenes locekļus	<p>Attīstīt pakalpojumus: Pakalpojums neatkarības veicināšanai Dzīvoklis ar periodisku atbalstu Atbalstītais darbs Sociālie uzņēmumi, firmas</p>	<p>Biedrība Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi Labklājības Ministrija Sociālās uzņēmējdarbības pārstāvji, eksperti Siguldas novada pašvaldības Sociālais dienests un Dienas centrs</p>

SIGULDAS NVO STRATĒĢISKAIS PLĀNS 2014.-2019.GADAM SOCIĀLO
PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBAI NOVADĀ

Darbības virzieni	Kas jādara...	Resursi...
Iīdzdarboties sabiedrības dzīvē.		Siguldas novada NVO
4.Sekmēt esošo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu	Uzlabot klientu dzīves kvalitāti pakalpojumos: Pusceļa māja Dienas aprūpes un rehabilitācijas centrs Specializētās darbnīcas Servisa dzīvoklis Asistents Atbalsta grupas un pašpalīdzības grupas	LM sociālo pakalpojumu departaments Siguldas novada domes sociālais dienests, sociālā komiteja Biedrība Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi Sadarbības partneri Latvijā un ārvalstīs Siguldas novada NVO
5.Izstrādāt un ieviest jaunus pakalpojumus.	Iesaistīties jaunu pakalpojumu ieviešanā: Grupu dzīvoklis/māja Dzīvoklis ar periodisku atbalstu Atbalstītais darbs Sociālie uzņēmumi, firmas Pavadonis Īsa laika uzturēšanās vietas Pakalpojums neatkarības veicināšanai Kopienas pakalpojums	LM sociālo pakalpojumu departaments Siguldas novada domes sociālais dienests, sociālā komiteja Biedrība Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi Sadarbības partneri Latvijā un ārvalstīs Siguldas novada NVO
6.Celt NVO biedru un atbalstītāju kapacitāti sadarbībai ar dažādām mērķa grupām un sociālo pakalpojumu klientiem.	Organizēt: Apmācības (kursi, semināri, pieredzes apmaiņa) Talkas Nometnes Izstādes	Siguldas novada pašvaldības Sociālā dienesta Dienas centrs Siguldas NVO Sadarbības partneri Latvijā un ārvalstīs Mediji un sociālie tīkli

Pakalpojumu būtība

Grupu māja/dzīvoklis

- Nodrošina mājokli
- Veicina pašaprūpes un sociālo prasmju attīstību
- Nodrošina brīvā laika pavadīšanas aktivitātes
- Veicina cilvēka spēju attīstību

Dzīvoklis ar periodisku atbalstu

- Nodrošina mājokli un nepieciešamo atbalstu
- Veicina pašaprūpes un sociālo prasmju attīstību

Servisa dzīvoklis personām ar kustību traucējumiem, personām ar redzes traucējumiem nodrošina mājokli, kurā ir ievēroti visi vides pieejamības nosacījumi.

Dienas aprūpes un rehabilitācijas centrs

- Nodrošina jēgpilnas nodarbinātības aktivitātes
- Nodrošina brīvā laika pavadīšanas aktivitātes
- Veicina pašaprūpes iemaņu apguvi un izmantošanu
- Veicina cilvēka spēju attīstību

Specializētās darbnīcas

- Nodrošina jēgpilnas nodarbinātības aktivitātes
- Veicina amata prasmju apguvi
- Nodrošina brīvā laika pavadīšanas aktivitātes

Atbalstītais darbs

- Dod iespēju cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem iekļauties atklātā darba tirgū
- Nodrošina atbalstu cilvēkiem ar invaliditāti, lai iegūtu un saglabātu apmaksātu darbu atklātā darba tirgū

Sociālais uzņēmums nodrošina nodarbinātību klientiem, kam ir grūtības iekļauties atklātā darba tirgū

Pakalpojums neatkarības veicināšanai

- Veicina bērnu un jauniešu ar invaliditāti pašaprūpes prasmju attīstību un spējas būt pēc iespējas patstāvīgākiem
- Sniedz zināšanas un prasmes cilvēkiem, kuri ikdienā ir kopā ar bērniem un jauniešiem, kā pareizi sniegt atbalstu, lai maksimāli veicinātu bērnu un jauniešu neatkarību

Kopienas pakalpojuma – „Cerību sēta” izveide

- Atbalstoša dzīves vide cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem
- Nodarbinātība – specializētās darbnīcas (kokapstrādes, keramikas, šūšanas, aušanas u.c.), lauksaimniecība (lopkopība un dārzkopība) kopienas iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanai
- Rehabilitācija – reitterapija, canisterapija u.c.
- Mūžizglītība – dažādi izglītojoši pasākumi kopienas iemītniekiem

4. UZDEVUMI SOCIĀLO PAKALPOJUMU JOMAS STRATĒĢISKO MĒRĶU SASNIEGŠANĀ 2014.-2019.

- Siguldas novada iedzīvotāju esošo vajadzību sociālo pakalpojumu jomā aktualizēšana, izpēte un prioritizēšana. (Pētījums. Diskusijas.)
- Siguldas novada NVO, draudžu, uzņēmēju un pašvaldības iespēju izpēte jaunu sociālo pakalpojumu izstrādē un ieviešanā. (Darba grupas izveide. Diskusijas.)
- Cilvēku dzīves kvalitātes novērtējums sociālajos pakalpojumos. (LKNDz metodoloģija un eksperti. Atzinums. Diskusijas. Nepieciešamo uzlabojumu veikšana.)
- NVO kopīgu aktivitāšu organizēšana. (Talkas, sporta sacensības, valsts un tradīciju svētki.)
- Katras NVO aktīva līdzdalība citu NVO organizētajās aktivitātēs – sports, brīvais laiks, aktīvā atpūta, radošās aktivitātes u.c.
- Pieredzes apmaiņa – pakalpojumu izpēte citos Latvijas novados un ārvalstīs.
- Aktīva NVO līdzdalība Siguldas novada pašvaldības sociālās politikas plānošanas un ieviešanas procesos.

Izstrādājot un ieviešot jaunus pakalpojumus, uzlabojot esošos, **jāatceras:**

- Katram cilvēkam ir spējas.
- Cilvēks nav aprūpes objekts (no aprūpes uz atbalstu).
- Pakalpojumam jāveicina cilvēka aktīva līdzdalība (aktīvs atbalsts).
- Pakalpojumam jābūt uz cilvēku centrētam.
- Pakalpojumam jādod pozitīvs ieguldījums cilvēka dzīves kvalitātes nodrošināšanā.
- Aktivitātēm jābūt jēgpilnām un ar sasniedzamu rezultātu.

Pielikumi

atbalsts stratēģijas ieviešanā

Dzīves kvalitāte

Dzīves kvalitāte ir komplekss sociāls, ekonomisks, politisks jēdziens, kas aptver plašu valsts iedzīvotāju dzīves apstākļu kopumu. To raksturo gan indivīdam pieejamais patēriņa līmenis, gan sociālo pakalpojumu klāsts un kvalitāte, kā arī iespēja iegūt izglītību, dzīvot ilgu un veselīgu mūžu, piedalīties valsts politikajā dzīvē, kā arī jebkāda veida diskriminācijas dzimuma, etniskās piederības, rases, reliģijas, invaliditātes, seksuālās orientācijas un vecuma dēļ izskaušana, tādējādi radot indivīdam iespējas realizēt savu potenciālu sabiedrības labklājības veidošanas procesā. Dzīves kvalitāti nosaka valsts dabas, ekonomiskā, sociālā, un politiskā vide, kuru var raksturot ar dažādiem rādītājiem. (Nacionālais attīstības plāns).

Dzīves kvalitāte ir personas, ģimenes, personu grupas, sabiedrības labklājības rādītājs, kas ietver **fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku un tā izmantošanu, darbu un saikni ar sabiedrību, tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos realizēt, kā arī materiālo nodrošinājumu.**

Novecošana ir dabisks fizioloģisks process, kura laikā ķermenī noris virkne pārmaiņu. Pastāv ievērojamas atšķirības attiecībā uz to, ko tas nozīmē katram indivīdam un kādas ir katra spējas turpināt dzīvot aktīvu un piepildītu dzīvi.

Aktīva novecošana ir process, kurš ļauj cilvēkiem realizēt savu potenciālu: fizisko, sociālo, garīgo un līdz ar to labklājību visā dzīves garumā. Tā ir vērsta uz to, lai seniori integrētos sabiedrībā, vienlaikus nodrošinot tiem pienācīgu aizsardzību, drošību un aprūpi, ja tā ir nepieciešama.

Dzīves kvalitāte sabiedrības novecošanas procesā ir refleksīvs, komplekss, objektīvu un subjektīvu dimensiju savstarpējās mijiedarbības kopums, kas atspoguļojas noteiktā labklājības pakāpē, kura ir atkarīga no indivīda resursiem un zināšanām.

Gados vecāki cilvēki var paļauties uz četriem nozīmīgākajiem ekonomiskās drošības avotiem:

- algota darba turpināšana,
- paļaušanās uz sociālās drošības sistēmu,
- paļaušanās uz aktīviem, kuri uzkrāti vai mantoti,
- paļaušanās uz ģimenes atbalstu.

Pakalpojumu daudzveidība

Vajadzības	Pakalpojums	Traucējumi
Mājoklis	Servisa dzīvoklis	Kustību traucējumi. Redzes traucējumi.
	Grupu dzīvoklis/māja	Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Dzīvoklis ar periodisku atbalstu	Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Pusceļa māja	Intelektuālās attīstības traucējumi.
Nodarbinātība	Dienas centrs	Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Atbalstītais darbs	Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Specializētās darbnīcas	Kustību traucējumi. Redzes traucējumi. Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Sociālie uzņēmumi, firmas	Kustību traucējumi. Redzes traucējumi. Dzirdes traucējumi. Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
Atbalsta pakalpojumi. Atbalsts ģimenei	Asistents	Kustību traucējumi. Redzes traucējumi. Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Pavadonis	Kustību traucējumi. Redzes traucējumi. Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Kontaktpersona	Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Īsa laika uzturēšanās vietas	Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Atbalsta grupas un pašpalīdzības grupas	Kustību traucējumi. Redzes traucējumi. Dzirdes traucējumi. Intelektuālās attīstības traucējumi. Psihiskās saslimšanas.
	Pakalpojums neatkarības veicināšanai	Intelektuālās attīstības traucējumi. Kustību traucējumi.
Kopienas pakalpojums		Intelektuālās attīstības traucējumi. Kustību traucējumi.

Vietējā pašvaldībā balstītu pakalpojumu pamatprincipi

Veidojot un sniedzot pakalpojumus cilvēkiem ar dažādiem funkciju traucējumiem, būtu jāņem vērā sekojoši pamatprincipi:

1. Normalizācijas princips

Normalizācijas princips nozīmē, ka personām ar funkcionāliem traucējumiem dzīves realitāte maksimāli tiek pietuvināta dzīves realitātei sabiedrībā.

Normāla dzīvesveida komponenti, ko princips aptver un uz kuriem cilvēkam ar funkcionāliem traucējumiem ir līdzvērtīgas tiesības tāpat kā pārējiem sabiedrības locekļiem, ir:

- normāls dienas, nedēļas un gada ritms,
- cilvēka dzīves ciklam atbilstošas pieredzes veidošanās,
- normāla cieņa un pašnoteikšanās tiesības,
- normālas seksuālās normas, kas atbilst indivīda kultūras videi,
- normāli ekonomiskie un tiesību modeļi, kas atbilst tās valsts likumiem, kurā indivīds dzīvo,
- normālas vides un dzīvojamo ēku standartu prasības, kas atbilst sabiedrībai, kurā indivīds dzīvo.

2. Individuālās pieejas princips

Sniedzot atbalstu personai ar funkcionāliem traucējumiem jānodrošina individuāla pieeja visām konkrētā cilvēka vajadzībām. Individuālās pieejas principu jāievēro sniedzot visa veida pakalpojumus – arī gadījumos, ja pakalpojums tiek sniegts lielākai cilvēku grupai.

3. Veseluma (holistiskais) skatījums

Veseluma skatījums nozīmē, ka, veidojot un sniedzot pakalpojumus cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, tiek ņemti vērā visi viņa dzīves apstākļi. Cilvēka funkcionālo traucējumu izvērtējums viens neparāda patieso ainu. Jāizvērtē gan konkrētā indivīda spējas, gan arī viņa sociālā situācija.

Holistiskā pieeja ietver tādas dzīves sfēras, kā:

- veselība,
- darbs,
- brīvais laiks,
- ģimene,
- saikne ar sabiedrību,
- pašnoteikšanās,
- materiālais nodrošinājums,
- pamatvajadzību nodrošinājums.

Sniedzot atbalstu personai ar funkcionāliem traucējumiem, pakalpojumā tiek iekļauts arī atbalsts tuviniekiem, kas ļauj klientam uzturēt pozitīvas attiecības ar ģimenes locekļiem, veidojot sociāli labvēlīgu vidi.

4. Pieejamība

Cilvēkam ar funkciju traucējumiem būtu jānodrošina iespēja saņemt vajadzībām atbilstošus pakalpojumus, t.i. pakalpojumu pieejamību:

- ģeogrāfiskā pieejamība;

Pakalpojums būtu jānodrošina iespējami tuvu klienta dzīvesvietai. Tas ļautu izvairīties no situācijas, ka cilvēkam jāmaina dzīvesvieta tikai tāpēc, lai būtu iespējams saņemt nepieciešamo pakalpojumu.

Lai nodrošinātu šo pamatprincipu, īpaša uzmanība jāvērs uz informācijas izplatīšanu par esošajiem pakalpojumu veidiem un pakalpojumu plānošanu, iesaistot potenciālos lietotājus.

- vides un informatīvā pieejamība;

Attīstot un sniedzot pakalpojumu, ir jānodrošina gan fiziskās vides pieejamība, kas atbilstu cilvēku ar pārvietošanās grūtībām vajadzībām, piemēram, lifti, uzbrauktuves un pietiekams durvju platums. Cilvēkiem ar sensoro funkciju traucējumiem jānodrošina informācijas pieejamība, gan ņemot vērā informācijas izvietojumu, gan tās saturu un formu, piemēram, cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem jānodrošina informācija Viegļajā valodā, bet neredzīgiem cilvēkiem informācija Braila rakstā.

- ekonomiskā pieejamība.

Pakalpojuma izmaksas nedrīkst būt par šķērslī pakalpojuma pieejamībai. Ja pakalpojuma nodrošināšanai ir nepieciešams klienta līdzmaksājums, tam jābūt samērīgam ar klienta ienākumiem.

Nodrošinot pakalpojumus, ir jāņem vērā visi minētie pieejamības aspekti, kurus ievērojot ir iespējams nodrošināt brīvu pakalpojumu izvēli.

5. Līdzdalība

Līdzdalība nozīmē cilvēku ar funkciju traucējumiem iesaistīšanos savu individuālo pakalpojumu plānošanā, realizācijā un kvalitātes izvērtēšanā. Klienta līdzdalība notiek:

- ikviena lēmuma pieņemšanā, kas tieši skar konkrēto individu,
- visās ikdienas aktivitātēs, kas tieši skar klientu.

Līdzdalība nodrošina pakalpojumu atbilstību cilvēku vajadzībām, veicina klientu aktīvas dzīves pozīcijas veidošanos un dod iespēju cilvēkiem ar funkciju traucējumiem pakāpeniski paaugstināt savu neatkarības līmeni.

Pakalpojumu plānošanā, attīstībā un kvalitātes izvērtēšanā ir jāiesaista cilvēku ar invaliditāti organizācijas. Tās spēj pārstāvēt klientu intereses, kā arī nodrošina visas vietējās sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesā.

6. Savlaicīgums

Savlaicīguma princips paredz, ka klients saņem sev nepieciešamo pakalpojumu tieši tajā brīdī, kad rodas nepieciešamība pēc pakalpojuma. Savlaicīguma principa ievērošana ir būtiska, lai pēc iespējas tiktu mazināta cilvēka funkciju traucējumu ietekme uz cilvēka un viņu tuvinieku dzīves kvalitāti, kā arī netiktu pieļauta funkcionālo traucējumu padziļināšanās, kuru dēļ cilvēkam vēlāk būtu nepieciešams ievērojami lielāks pakalpojumu apjoms.

7. Pēctecība

Pakalpojumu pēctecība nozīmē, ka pakalpojumi seko viens otram, sniedzot tāda veida un apjoma atbalstu, lai cilvēka vajadzības tiktu apmierinātas. Pakalpojumi var savstarpēji pārklāties, ja kādā laika posmā klientam var būt nepieciešami vienlaikus vairāki pakalpojumi. Nodrošinot pakalpojumu pēctecību, tiek ņemti vērā cilvēku dzīves cikla posmi, tas ir: bērni ar invaliditāti, darbaspējas vecuma cilvēki ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēki ar invaliditāti. Ir jāseko, lai bērnam, sasniedzot jaunieša un vēlāk pieauguša cilvēka vecumu, netiktu pārtraukts vajadzībām atbilstošu vietējā pašvaldībā balstītu pakalpojumu nodrošinājums un netiktu pazemināta cilvēka un viņa tuvinieku dzīves kvalitāte.

8. Nepārtrauktība

Pamatnosacījums – pakalpojumu nodrošinājumā nedrīkst būt pārtraukuma, kura laikā cilvēka vajadzības netiek apmierinātas.

9. Brīvas izvēles princips

Sniedzot pakalpojumus ir jāievēro brīvas izvēles princips – cilvēkam ir jānodrošina iespēja izvēlēties savām vajadzībām, viņuprāt, visatbilstošāko pakalpojumu.

Šo principu ievērošana būtiski veicina finansu izlietojuma efektivitāti pakalpojumu izveidošanas un sniegšanas laikā.

/Cilvēks ar invaliditāti. Pakalpojumi pašvaldībā. koncepcija. Dzīve sabiedrībā. LCĪVSO Sustento./

Senioru sadarbības tīkls

Senioru sadarbības tīkls ir ievērojams spēks savu biedru interešu aizstāvībā un līdzdalībā.

Aktualizējiet līdzdalību senioru jautājumu risināšanā valsts un pašvaldības mērogā – pensiju jautājumi, veselība, nodarbinātība, mūžizglītība u.c. Iespējamās metodes:

- Dalība ministriju un pašvaldības darba grupās, konsultatīvajās padomēs
- Atzinumi un vēstules atbildīgajām institūcijām
- Aptaujas, pētījumi
- Diskusijas

Kupliniet savas biedru organizācijas un sadarbības tīklu ar jauniem biedriem un citām organizācijām, popularizējiet savus labos darbus. Iespējamās darbības:

- Konsultējiet citas NVO un dalieties savos sasniegumos
- Organizējiet apmācības un pieredzes apmaiņas pasākumus
- Izplatiet informāciju par sevi un saviem sasniegumiem, par iespējām iesaistīties

Aktivizējiet vietējās kopienas iedzīvotājus „Kopīgā labuma vairošanai”. Iespējamās darbības:

- Labdarības akcijas
- Informatīvās kampaņas
- Talkas
- Izstādes
- Koncerti, teatralizēti uzvedumi

Izmantojiet citas darbības formas un padomājiet, kā varat iesaistīties

- Alternatīvo sociālo pakalpojumu sniegšanā
- Skolu jaunatnes un pirmsskolas iestāžu bērnu izglītošanā
- Atbalsta sniegšanā jaunajām ģimenēm, vientuļiem cilvēkiem, līdzcīvēkiem ilgstošās sociālās aprūpes iestādēs

Veidojiet plānveidīgu sadarbību ar skolu jaunatni, lai

- Mācītos no jauniešiem
- Kopā uzlabotu vietējās kopienas vidi
- Nodotu savas zināšanas un prasmes

Ātri reaģējiet uz izteiktajām senioru vajadzībām un vēlmēm.

Izstrādājiet plānu, kā iesaistīt seniorus savās aktivitātēs.

Lai saglabātu senioru neatkarību mājās iespējami šādi atbalsta veidi:

- Sociālā darbinieka apmeklējums mājās un seniora vajadzību izzināšana
- Atbalsts ģimenēm rūpēs par senioru
- Senioru klubi
- Ēdienu piegāde
- Dienas centri
- Transporta pakalpojumi
- Medicīnas iekārtas

Labdarība

Labdarība ir došana, palīdzēšana, mantu un laika, prasmju un padomu ziedošana, par to nesagaidot atlīdzību. Un ir labi apzināties, ka tev ir ko dot, ka tu vari palīdzēt kādam, kuram tagad ir ļoti grūti.

Labdarības veidi

Tiešie ziedojumi – izplatītākais labdarības veids. Uzņēmumi un privātpersonas ziedo naudu, produktus, apģērbu, grāmatas, citas mantas un pakalpojumus dažādām sabiedriskajām organizācijām vai tiešā veidā bērnunamiem, veco ļaužu pansionātiem, trūcīgām ģimenēm, slimu cilvēku ārstēšanai, bērnu izglītošanai utt.

Brīvprātīgais darbs. Cilvēki ziedo savu laiku un zināšanas, neprasot par to samaksu. Šādā veidā darbojas gan jaunieši, bez maksas apkopjot vecus un vientuļus cilvēkus, gan ārsti, juristi un citu nozaru speciālisti, par velti sniedzot savas konsultācijas.

Peļņas daļa no katras pārdotās preces. Preces ražotājs vai pārdevējs novirza labdarībai noteiktu peļņas daļu no pārdotās preces, tādējādi akcijā iesaistot arī pircēju. Piemēram, *Statoil* degvielas pircēji savulaik ziedoja Brīvības pieminekļa atjaunošanai, Mārtiņa desiņu pircēji – ar leikēmiju slimajiem bērniem, kaķu barības *Whiskas* pircēji – zoodārza tīģeru mājas celtniecībai.

Labdarības koncerti. Šajos koncertos mūziķi par savu darbu neprasa honorāru, un par biļešu pārdošanu iekasētā nauda tiek ziedota noteiktam mērķim. Latvijā šādi nauda vākta gan spēļu terapijas zāles ierīkošanai bērniem ar garīga rakstura traucējumiem, gan dažādām slimnīcām un slimu cilvēku ārstēšanai, gan Brīvdabas muzeja Kurzemes sētas atjaunošanai un Doma baznīcas zvana uzstādīšanai.

Labdarības tirdziņi. Organizācijas rīko labdarības tirdziņus, no kuriem ienākumus pārskaita kādam konkrētam mērķim vai konkrētai iestādei vai organizācijai. Piemēram, Ziemassvētku tirdziņš, kurā amatnieki pircējiem piedāvā savus izstrādājumus un daļa tirdziņa ienākumu tika ziedoti kādai sabiedriskā labuma organizācijai.